

Предлагачи: Група пратеници

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ,
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА

Скопје,
февруари 2026 година

ДО:
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме *Предлог на закон за изменување на Законот за данокот на додадена вредност*, по скратена постапка.

Пратеници:

Димитар Апасиев _____

Борислав Крмов _____

Реџеп Исмаил _____

Јована Мојсоска _____

Амар Мециновиќ _____

Сашко Јанчев _____

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Во Република Македонија со посебен закон од 1 април 2000 година се воведува данокот на додадена вредност со кој се уредува неговото пресметување и плаќање, кој како општ потрошувачки данок, се пресметува и плаќа во сите фази на производството и трговијата, како и во целокупниот услужен сектор, освен ако не е поинаку пропишано со самиот закон.

Во самиот закон утврден е праг за задолжителна ДДВ-регистрација како решение со кое се цели кон намалување на административниот товар, како за малите микро претпријатија но и за државата како таква, бидејќи микро и малите претпријатија имаат мал промет, а регистрацијата носи обврски како редовни пријави, детално сметководство и дополнителни трошоци, а истовремено го олеснува стартот и работењето на малите претпријатија и го намалува мотивот за дејности во сивата економија.

Овој праг е менуван повеќе пати, при што, во 2014 година со Законот за изменување и дополнување на Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на Република Македонија“ број 130/14), чија примена започна од 2015 година, од 2.000.000 денари беше намален на 1.000.000 денари. Со овие измени и дополнувања предизвикаа да многу поголем број на микро и мали трговци да бидат обврзници на ДДВ.

Дополнително, доминацијата на микро и мали претпријатија, односно на значителен број самостојни вршители на дејност, кои се белег на македонската економија, со генералниот раст на цените што само по себе носи растечки трошоци за енергија, труд и финансии, засилена дигитализација и даночен надзор, кои дополнително влијаат на зголемувањето на тошоците и на постојната област која ја уредува законот, неопходно е даночниот систем да се темели на начелото на пропорционалност и правична распределба на даночниот товар, при што обврските на даночните обврзници треба да бидат соодветни на нивниот економски обем и капацитет. При уредувањето на овие прашања особено мора да се води сметка за економската ефикасност, според која како начело даночните обврски не треба да создаваат неоправдани административни и финансиски трошоци. Оттука, потребата од преиспитување и унапредување на законското решение во поглед на зголемување на прагот на регистрација од 2.000.000 денари на 4.000.000 денари произлегува од стремежот за создавање на пофер, поинклузивен и пофлексибилен даночен систем, кој ќе го поддржи развојот на микро и малите економски субјекти, ќе ја поттикне формалната економија и за нијанса ќе обезбеди поодржлива и поправична наплата на јавните приходи.

Имајќи во предвид дека даноците како јавен приход произлегуваат од обврската која како законска должност ја наметнува државата кон граѓаните и правните лица и која има примарно фискална функција, треба да се води сметка и за тоа дека сите овие даночни обврски државата ги воведува и за постигнување на определени економски и социјални цели, како и за остварување на политиката за стабилизација и за сузбивање на инфлацијата, доколку се применуваат еднакво и неселективно за сите обврзници.

Со постојаниот законски праг од 2.000.000 денари, значителен број микро и мали трговски субјекти се соочуваат со непропорционален товар во однос на нивниот економски капацитет. Задолжителната регистрација за ДДВ кај услужните дејности, чии што корисници претежно се физички лица, доведува до директно зголемување на крајните цени на услугите.

Со зголемување на прагот за регистрација за ДДВ се овозможува задржување на пониски и поконкурентни цени на услугите, подобрување на куповната моќ на граѓаните и ублажување на локалните инфлациски притисоци, без значително нарушување на фискалната стабилност.

Постоечкиот праг за задолжителна регистрација за ДДВ од 2.000.000 денари е утврден во поинаков економски контекст и не ги одразува тековните економски услови. Во меѓувреме, значително се зголемија инфлацијата, трошоците за живот, што реално ја намали економската вредност на утврдениот праг. Заради овие причини предложеното зголемување на прагот на 4.000.000 денари претставува усогласување со економската реалност. Во оваа насока, повеќето анализи укажуваат дека трошокот за усогласување со ДДВ-обврските кај малите субјекти е значително поголем од фискалниот ефект што тие го создаваат, што ја оправдува потребата од повисок праг на регистрација.

Во поглед на меѓународната практика, постои пракса во која повеќето развиени економии во последните години го зголемуваат прагот на регистрација на ДДВ и тоа како одговор на инфлацијата, растот на трошоците, како и потребата од поддршка на малите семејни бизниси, па оттука, со оваа мерка, државата нема да се отстапи од меѓународната практика, напротив, ќе се усогласи со истата.

Заради горенаведените причини се предлага измената и дополнувањето на Законот за данокот на додадена вредност.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ

Предлогот на законот ги задржува истите цели и начелата од Законот за данокот на додадена вредност и предвидува зголемување на прагот за задолжителна ДДВ-регистрација, од 2.000.000 на 4.000.000 денари. Со оваа измена се очекува даночниот товар изразено да се насочи кон субјектите со поголем обем на работа и профит, додека малите семејни деловни субјекти ќе бидат ослободени од непосредна обврска за вклучување во ДДВ-системот.

Мерката има за цел намалување на административниот товар во почетната фаза на работење и поттикнување на формалната економија во рамките на законско вршење на дејноста.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

За реализирање на овој закон нема да бидат потребни дополнителни финансиски средства.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на Предлог Законот не е потребно обезбедување на финансиски средства, ниту материјални обврски за одделни субјекти.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОН

Согласно со член 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, од причина што не се работи за обемен закон, се предлага Собранието Предлог на законот за изменување на законот за данокот на додадена вредност, да го разгледа во скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Член 1

Во Законот за данокот на додадена вредност (Службен весник на РМ бр. 44/99, 59/99, 86/99, 11/2000, 8/2001, 21/2003, 19/2004, 33/2006, 45/2006, 101/2006, 114/2007, 103/2008, 114/2009, 133/2009, 95/10, 102/10, 24/11, 135/11, 155/12, 12/14, 112/14, 130/14, 15/15, 129/15, 225/15, 23/16, 189/16, 198/18, 96/19, 98/19, 124/19, 275/19, 267/20, 163/21, 57/22, 199/23, 3/25, 247/25 и 267/25), во член 51 во ставот (1) износот „2.000.000“ се заменува со износот „4.000.000“.

Во ставот (7) износот „2.000.000“ се заменува со износот „4.000.000“.

Во ставот (11) износот „2.000.000“ се заменува со износот „4.000.000“.

Член 2

(1) Даночните обврзници кои до денот на влегувањето во сила на овој закон согласно со членот 51 ставовите (1) и (4) од Законот за данокот на додадена вредност (Службен весник на РМ бр. 44/99, 59/99, 86/99, 11/2000, 8/2001, 21/2003, 19/2004, 33/2006, 45/2006, 101/2006, 114/2007, 103/2008, 114/2009, 133/2009, 95/10, 102/10, 24/11, 135/11, 155/12, 12/14, 112/14, 130/14, 15/15, 129/15, 225/15, 23/16, 189/16, 198/18, 96/19, 98/19, 124/19, 275/19, 267/20, 163/21, 57/22, 199/23, 3/25, 247/25 и 267/25), се регистрирани за цели на данокот на додадена вредност а чиј вкупен промет во календарската 2025 година не го надминал износот од 4.000.000 денари можат најдоцна до 31 март 2026 година до надлежениот даночен орган да поднесат пријава за отповикување на регистрација за данокот на додадена вредност.

(2) Даночните обврзници кои до денот на влегувањето во сила на овој закон не се регистрирани за цели на данокот на додадена вредност, а чиј вкупен промет во календарската 2025 година не го надминал износот од 4.000.000 денари, немаат обврска за поднесување на пријава за регистрација за данокот на додадена вредност до надлежниот даночен орган.

Член 3

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ:

Со членот 1 од законот за изменување на Законот за данокот на додадена вредност, се врши измена во член 51 во ставот (1) износот „2.000.000“ се заменуваат со износот „4.000.000“.

Со членот 2 е преодна одредба за даночните обврзници кои се регистрирани за цели на данокот на додадена вредност, чиј вкупен промет во календарската 2025 година не го надминал износот од 4.000.000 денари и за даночните обврзници кои не се регистрирани за цели на данокот на додадена вредност, чиј вкупен промет во календарската 2025 година не го надминал износот од 4.000.000 денари.

Со членот 3 се уредува влегување во сила на законот.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби на законот се меѓусебно поврзани и се однесуваат на истата правна работа и чинат една правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените законски решенија со кои се зголемува износот на регистрација за ДДВ како оправдана, пропорционална и фискално одржлива мерка, се придонесува за поефикасен даночен систем и подобра деловна клима, се поттикнува пријавување на прометот и се придонесува кон намалување на сивата економија, со позитивни ефекти врз вкупната даночна дисциплина но и зголемување на куповната моќ на населението во целина.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИ
ОД ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАЕНА ВРЕДНОСТ КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ
(Извод)

Член 51

(1) Сите даночни обврзници, чиј вкупен промет во изминатата календарска година надминал износ од 2.000.000 денари или чиј вкупен промет се предвидува на почетокот од вршењето на стопанската дејност дека ќе го надмине износот или во текот на годината го надмине износот обврзани се за регистрација за данокот на додадена вредност. Обврската за регистрација за данокот на додадена вредност не се однесува за даночни обврзници во смисла на член 32 точка 4 и член 46 на овој закон.

(2) Вкупен промет претставува збир на прометот што го направил обврзникот во текот на календарската година и кој е предмет на оданочување според член 2 точка 1 на овој закон, вклучувајќи го и данокот кој отпаѓа на него, освен прометот ослободен од данок без право на одбивка на претходниот данок. Ако даночниот обврзник ја вршел својата дејност само во еден дел од календарската година, фактичкиот вкупен промет се пресметува на ниво на вкупен промет за целата календарска година.

(3) Даночни обврзници - резиденти во земјата кои не се обврзани за регистрација според став 1 првата реченица не должат данок на додадена вредност за прометот на добра и услуги извршени од нив. Тие не се овластени одделно да искажуваат данок во фактурите или во други документи и немаат право на одбиток на претходни даноци.

(4) Даночните обврзници во смисла на став 3 од овој член, можат доброволно да се регистрираат за данокот на додадена вредност од почетокот на секоја календарска година. Во тој случај не се применува став 3 од овој член.

(5) Даночните обврзници во смисла на став 1, првата реченица и на став 4 од овој член се обврзани да поднесат пријава за регистрација за данокот на додадена вредност кај надлежниот даночен орган. Формата и содржината на пријавата ги утврдува министерот за финансии.

(6) Даночните обврзници од ставот (4) на овој член, пријавата за регистрација за данокот на додадена вредност од ставот (5) на овој член, можат да ја поднесат и преку Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(7) Надлежниот даночен орган го врши уписот во регистарот на обврзници на данокот на додадена вредност од почетокот на тековната календарска година и притоа им издава на даночните обврзници решение. Ако даночниот обврзник започнал да ја врши својата дејност во текот на календарската година, регистрацијата се врши со започнувањето на вршењето на дејноста. Под започнување на вршење на дејноста се подразбира првото вршење на активност

на даночниот обврзник како прва извршена набавка на добра (основни средства, трговска стока и друго), користена услуга (закуп, истражување на пазар и друго) и извршен промет на добра или услуга. Ако во текот на годината даночниот обврзник го надмине износот на остварен вкупен промет од 2.000.000 денари, регистрацијата се врши по истекот на месецот кога е остварен прометот. Во случаите од членот 9-а став (2) на овој закон, надлежниот даночен орган врши упис во регистарот на обврзници на данокот на додадена вредност, веднаш по утврдувањето.

(8) Даночните обврзници во смисла на став 1 првата реченица, на став 4 и на став 7 трета реченица од овој член остануваат регистрирани најмалку во рок од три календарски години, независно од висината на вкупниот промет. Во овој период не се применува став 3 на овој член. Доколку вкупниот промет во третата календарска година не го надминува износот според став 1, даночниот обврзник може по истекот на рокот да поднесе пријава за отповикување на регистрацијата за данок на додадена вредност до надлежниот даночен орган, кој му издава решение за бришење од регистарот на обврзници за данокот на додадена вредност.

(9) По исклучок на рокот утврден во ставот 8 на овој член, прекинувањето на регистрацијата може да се оствари во покус рок од три календарски години, а со донесување на решение од надлежниот даночен орган.

(10) Надлежниот даночен орган може да изврши прекинување на регистрацијата кога:

а) во претходната календарска година даночниот обврзник поднесува даночни пријави без искажување на данок за извршен промет и без искажување претходен данок за одбивање;

б) во двете претходни календарски години даночниот обврзник поднесува даночни пријави без искажување на данок за извршен промет, со исклучок на случаите кога во истите периоди во даночните пријави искажува само промет ослободен од данок со право на одбивка или претходен данок кој произлегува од промет на инвестициони добра извршен кон даночниот обврзник или увезени од него;

в) даночниот обврзник не може да се најде на пријавената адреса и на адресата за вршење на деловни активности;

г) даночниот обврзник не поднесува даночна пријава и тоа за најмалку два даночни периоди кај месечните и тримесечните даночни обврзници;

д) кај даночниот обврзник претходно е идентификувано даночно затајување;

ѓ) ќе настапат случаите од членот 9-а ставови (1) и (2) на овој закон.

(11) Даночните обврзници во смисла на став 1 првата реченица и на став 4 на овој член ја поднесуваат пријавата најдоцна до 15 јануари во тековната година. Ако даночниот обврзник започнал со вршењето на својата дејност во текот на календарската година, пријавата се поднесува во рок од 15 дена од почетокот од вршењето на дејноста. Ако во текот на годината се надмине износот на остварен вкупен промет од 2.000.000 денари, даночниот обврзник ја поднесува пријавата најдоцна до 15 во месецот кој следи по месецот кога е остварен прометот.

(12) Пријавата за престанок на регистрацијата за данокот на додадена вредност, даночните обврзници ја поднесуваат најдоцна до 15 јануари во годината од која сакаат да престанат да бидат регистрирани за данокот на додадена вредност.

(13) По исклучок од ставот (7) на овој член, на барање на даночниот обврзник, надлежниот даночен орган ќе изврши прекинување на регистрацијата кога во секоја од двете претходни календарски години даночниот обврзник поднесува даночни пријави со вкупен промет кој не го надминува износот од ставот (1) на овој член и во секоја од двете претходни календарски години во даночните пријави нема искажано претходен данок за одбивање.

(14) Надлежниот даночен орган може да одбие да го регистрира даночниот обврзник кој започнува да врши дејност и даночниот обврзник кој доброволно се пријавил за регистрација, доколку:

а) не може да се најде на пријавената адреса и на адресата за вршење на деловни активности;

б) не може да ја докаже реалната намера да врши дејност или

в) кај даночниот обврзник претходно е идентификувано даночно затајување.